

УДК 631.1:338.24.021.8(477)

Аграрна реформа Л.Д. Кучми в Україні: історико-економічні аспекти / Гайдуцький П.І.
// Економіка АПК. – 2015. – № 1. – С. 5.

Розкрито політичну й державницьку роль Л. Кучми – Президента України (1994-2005 рр.) в організації та здійсненні аграрної реформи в країні. Охарактеризовано комплексність і послідовність реформи, її наукове забезпечення, практичну апробацію, а також високу економічну ефективність та широку соціальну спрямованість. На основі порівняння Столипінської аграрної реформи в Росії з аграрною реформою в Україні показано переважну масштабність, радикальність і результативність останньої. Шляхом аналізу великого за обсягом нормативно-правового й фактичного матеріалу доведено, що українська аграрна реформа, враховуючи її наукову обґрунтованість, економічну ефективність та соціальну спрямованість, справедливо може називатися Кучмівською. Табл.: 5. Бібліогр.: 16.

Ключові слова. Кучмівська аграрна реформа; Столипінська аграрна реформа; земельна реформа, господарська реформа в аграрному секторі; економічна ефективність реформи: соціальна спрямованість реформи.

УДК 631.1:338.24.021.8(477)

Аграрная реформа Л.Д. Кучмы в Украине: историко-экономические аспекты / Гайдуцкий П.И.
// Экономика АПК. – 2015. – № 1. – С. 5.

Раскрыта политическая и государственная роль Кучмы – Президента Украины (1994-2005 гг.) в организации и осуществлении аграрной реформы в стране. Охарактеризовано комплексность и последовательность реформы, ее научное обеспечение, практическую апробацию, а также высокую экономическую эффективность и широкую социальную направленность. На основе сравнения Столыпинской аграрной реформы в России с аграрной реформой в Украине показано превосходящую масштабность, радикальность и результативность последней. Путем анализа большого по объему нормативно-правового и фактического материала доказано, что украинская аграрная реформа, учитывая ее научную обоснованность, экономическую эффективность и социальную направленность, справедливо может называться Кучмовской. Табл.: 5. Библиогр.: 16.

Ключевые слова. Кучмовская аграрная реформа; Столыпинская аграрная реформа; земельная реформа, хозяйственная реформа в аграрном секторе; экономическая эффективность реформы: социальная направленность реформы.

UDS 631.1:338.24.021.8(477)

L. Kuchma agrarian reform in Ukraine: historical and economic matters / Haidutskyi P.I.
// Ekonomika APK. – 2015. – № 1. – P. 5.

The article covers political and state role of L.Kuchma as the President of Ukraine (1994-2005) in enforcement of agrarian reform in Ukraine. The author characterises the complex nature of the reform, its scientific framework, practical application, economic efficiency and wide social orientation. The comparative analysis of the Stolypin agrarian reform in Russia and Ukrainian reform shows the bigger scale, radical nature and higher effectiveness of the later.

Wide-scale analysis of facts, legal documents and regulations has proved that the Ukrainian agrarian reform considering its scientific foundations, economic efficiency and social orientation can be called the Kuchma reform. Tabl.:5. Refs.: 16.

Key words: the Kuchma agrarian reform, Stolypin agrarian reform; land reform, business economic reform in the agrarian sector; economic efficiency of the reform: its social orientation.

УДК 332.155.633.34 (477.46)

Економічна ефективність виробництва насіння сої на регіональному рівні / Підлубна О.Д., Концеба С.М. // Економіка АПК. – 2015. – № 1. – С. 14.

Розглянуто сучасний стан соєвиробництва в регіоні. Охарактеризовано фактори впливу, що визначають ефективність галузі в умовах ринку, а саме врожайність, розмір площі посівів, частка посівів сої в загальній посівній площі, виробничі витрати з розрахунку на 1 га посівів та ціна реалізації. Здійснено оцінку досягнутого рівня ефективності виробництва насіння сої й проаналізовано вплив основних факторів на рівень ефективності виробництва насіння сої сільськогосподарськими підприємствами Черкаської області. Виявлено оптимальні площі посівів сої, розмір виробничих витрат з розрахунку на 1 га посівів і врожайність сої, за яких виробництво насіння цієї культури є найефективнішим. Визначено розмір граничних витрат на виробництво насіння сої в регіоні, а також рівень беззбитковості його виробництва. Табл.: 5. Рис.: 2. Бібліогр.: 12.

Ключові слова: економічна ефективність, соя, виробництво, валовий збір, урожайність, динаміка виробництва, прибутковість.

УДК 332.155.633.34 (477.46)

Экономическая эффективность производства семян сои на региональном уровне / Подлубная О.Д., Концеба С.М. // Экономика АПК. – 2015. – № 1. – С. 14.

Рассмотрено современное состояние соевого производства в регионе. Охарактеризованы факторы влияния, определяющие эффективность отрасли в условиях рынка, а именно урожайность, размер площади посевов, доля посевов сои в общей посевной площади, производственные затраты в расчете на 1 га посевов и цена реализации. Осуществлена оценка достигнутого уровня эффективности производства семян сои и проведен анализ влияния основных факторов на уровень эффективности производства семян сои сельскохозяйственными предприятиями Черкасской области. Виявлены оптимальные площади посевов сои, размер производственных затрат в расчете на 1 га посевов и урожайность сои, при которых производство семян этой культуры является наиболее эффективным. Определен размер предельных издержек на производство семян сои в регионе, а также уровень безубыточности их производства. Табл.: 5. Илл.: 2. Библиогр.: 12.

Ключевые слова: экономическая эффективность, соя, производство, валовой сбор, урожайность, динамика производства, прибыльность.

UDS 332.155.633.34 (477.46)

The economic efficiency of regional soybeans production / Pidlubna O.D., Kontseba S.M. // Ekonomika APK. – 2015. – № 1. – P. 14.

Current status of soybean production in the region is studied. The influence factors that determine the effectiveness of the industry in a market such as productivity, size acreage, share in total soybean crop acreage, production costs per 1 ha of crops and selling price are characterized. In the article assessment of the level of efficiency of soybean production is done. The analysis of the influence of the main factors on the level of efficiency of soybean production in agricultural enterprises of Cherkasy region is conducted. The optimal soybean acreage due to the size production costs per 1 ha of crops and the yield of soybean in which seed production of this crops is the most effective are distinct. The marginal cost of soybean production in the region and break even production soybean are defined. Tabl.: 5. Figs.: 2. Refs.: 12.

Key words: economic efficiency, soybean, production, gross yield, productivity, dynamics of production, profitability.

УДК 631.1:339.564:338.439.6

Перспективи вітчизняного АПК в світлі прогнозів світового ринку продовольства / Кириленко І.Г., Дем'янчук В.В. // Економіка АПК. – 2015. – № 1. – С. 21.

Досліджено зміни обсягів і структури експорту основних видів вітчизняної аграрної продукції (зерно пшениці, кукурудзи, ячменю, рослинних олій, яловичини, свинини, м'яса птиці) протягом 2000–2013 рр. Результати дослідження показують, що для підвищення прибутковості експорту вітчизняної аграрної продукції необхідно змінити діючу модель та в цілому чинну стратегію аграрного експорту з урахуванням процесів, що можуть відбуватися на світовому ринку продовольства, а також в умовах імплементації Угоди про асоціацію з ЄС. З цією метою доцільно опрацювати відповідну концепцію розвитку експорту аграрної продукції на найближче десятиліття, яка стане основою при розробленні державних програм розвитку галузі, які, з огляду на існуючі на світовому продовольчому ринку очікування, мають бути спрямовані на розвиток галузі м'ясного та молочного скотарства, а також на збільшення експорту продукції вітчизняної харчової промисловості. Рис.: 8. Бібліогр.: 5.

Ключові слова: стратегія експорту, аграрна продукція, аграрний потенціал, зерно, рослинні олії, яловичина, свинина, м'ясо птиці.

УДК 631.1:339.564:338.439.6

Перспективы отечественного АПК в свете прогнозов мирового рынка продовольствия / Кириленко И.Г., Демьянчук В.В. // Экономика АПК. – 2015. – № 1. – С. 21.

Исследованы изменения объемов и структуры экспорта основных видов отечественной аграрной продукции (зерно пшеницы, кукурузы, ячменя, растительных масел, говядины, свинины, мяса птицы) в течение 2000–2013 гг. Результаты исследования показывают, что для повышения прибыльности экспорта отечественной аграрной продукции необходимо изменить действующую модель и в целом стратегию аграрного экспорта с учетом процессов, которые могут происходить на мировом рынке продовольствия, а также в условиях имплементации Соглашения об ассоциации с ЕС. С этой целью целесообразно разработать соответствующую концепцию развития экспорта аграрной продукции на ближайшее десятилетие, которая станет основой при разработке государственных программ развития отрасли, которые, учитывая имеющиеся на мировом продовольственном рынке ожидания, должны быть направлены на развитие отрасли мясного и молочного скотоводства, а также на увеличение экспорта продукции отечественной пищевой промышленности. Илл.: 8. Библиогр.: 5.

Ключевые слова: стратегия экспорта, аграрная продукция, аграрный потенциал, зерно, растительные масла, говядина, свинина, мясо птицы.

UDS 631.1:339.564:338.439.6

The issue of domestic export strategy of agricultural products / Kyrylenko I.H., Demianchuk V.V. // Ekonomika APK. – 2015. – № 1. – P. 21.

Changes of types of domestic exports of main agricultural commodities (wheat, corn, barley, vegetable oils, beef, pork, poultry) over the past 14 years (2000 - 2013) have been studied. The results show that for increase of the profitability of domestic exports of agricultural products it is necessary to change the current model and, in general, the current strategy of agricultural exports considering processes that can take place in the global food market, as well as the implementation of the Association Agreement with the EU. For this purpose, it is advisable to develop a new national concept of exports of agricultural products to next decade, that will be the basis for the development of public sector development program that, given the present global food market expectations, should be directed to the development of the meat and dairy production and to increase exports of the domestic food industry. Figs.: 8. Refs.: 5.

Key words: exports, strategy, agricultural commodities, possibilities of agriculture, grains, vegetable oils, beef, pork, poultry meat.

UDS 338.516.22:664.7(477)

Prices and price formation in the market of cereals / Kaminska A.I. // *Ekonomika APK.* – 2015. – № 1. – P. 29.

The article shows the basic results of cereals production in Ukraine. The difference in prices across different sales channels and regions of Ukraine is considered. The dynamics of retail prices in urban markets for Ukraine buckwheat, millet and rice is presented. It is noted that the market pricing of cereals happens primarily reflecting the cost of raw materials and then the cost of processing.

Researches show that the recent increased interest in the cultivation rice producers in Ukraine, and buckwheat, with profitable culture has moved into the category of unprofitable. The calculation of economic efficiency of cereal crops is done. The proposals for the improvement of the market these crops at the expense of the state commodity and financial interventions, the introduction of subsidies to producers are suggested. Tabl.: 3. Figs.: 1. Refs.: 18.

Key words: price, price formation, market cereals, conjuncture, economic efficiency, profitability.

УДК 338.516.22:664.7(477)

Ціни і ціноутворення на ринку круп'яних культур / Камінська А.І. // *Економіка АПК.* – 2015. – № 1. – С. 29.

Наведено основні результати виробництва круп'яних культур в Україні. Встановлено відмінності рівня цін по різних каналах реалізації та регіонах України. Представлено динаміку роздрібних цін на міських ринках країни на крупу гречану, пшоно й рис. Зазначено, що на ринку круп ціноутворення відбувається, передусім, відображаючи вартість сировини і тільки потім вартість переробки.

Дослідження показують, що останнім часом підвищилася заінтересованість товаровиробників у вирощуванні рису в Україні, а гречка з прибуткової культури перейшла у категорію збиткових. Здійснено розрахунок економічної ефективності виробництва круп'яних культур, обґрунтовано пропозиції щодо удосконалення ринку даних культур за рахунок проведення державою товарних та фінансових інтервенцій, введення дотацій виробникам продукції. Табл.: 3. Рис.: 1. Бібліогр.: 18.

Ключові слова: ціна, ціноутворення, ринок круп'яних культур, кон'юнктура, економічна ефективність, рентабельність.

УДК 338.516.22:664.7(477)

Цены и ценообразование на рынке крупяных культур / Каминская А.И. // *Экономика АПК.* – 2015. – № 1. – С. 29.

Приведены основные результаты производства крупяных культур в Украине. Установлены различия уровня цен по различным каналам реализации и регионам Украины. Представлена динамика розничных цен на городских рынках страны на крупу гречневую, пшено и рис. Отмечено, что на рынке круп ценообразование происходит, прежде всего, отражая стоимость сырья и только потом стоимость переработки.

Исследования показывают, что в последнее время повысилась заинтересованность товаропроизводителей в выращивании риса в Украине, а гречиха с прибыльной культуры перешла в категорию убыточных. Осуществлен расчет экономической эффективности производства крупяных культур, обоснованы предложения по совершенствованию рынка данных культур за счет проведения государством товарных и финансовых интервенций, введения дотаций производителям продукции. Табл.: 3. Илл.: 1. Библиогр.: 18.

Ключевые слова: цена, ценообразование, рынок крупяных культур, конъюнктура, экономическая эффективность, рентабельность.

УДК 336.77

Інвестиційне кредитування підприємств аграрного сектору / Коваль Л.М. // Економіка АПК. – 2015. – № 1. – С. 35.

Розкрито роль та значення інвестиційного кредиту в розвитку аграрного сектору економіки України. Аналізується стан банківського кредитування сільськогосподарських підприємств, визначено тенденції цього процесу й розкрито проблеми, що стримують активізацію кредитних механізмів у галузі. Обґрунтовано основні напрями удосконалення системи кредитного інвестування аграрного виробництва вітчизняної економіки. Особлива роль у цьому процесі відводиться державі. Стверджується, що перспективним напрямом залучення фінансових ресурсів в аграрну галузь є земельна іпотека. Досліджено передумови і фактори розвитку системи іпотечного кредитування, розроблено концептуальні основи її формування в аграрному виробництві та окреслено шляхи вдосконалення організаційного забезпечення кредитування під заставу земельних ділянок сільськогосподарського призначення. Вагоме значення в активізації процесів залучення фінансових ресурсів в аграрний сектор відводиться кооперативним кредитним установам та фінансовому лізингу. Рис.: 2. Бібліогр.: 24.

Ключові слова: аграрний сектор, інвестиційне кредитування, банківський кредит, земельна іпотека, іпотечний банк, кооперативний банк, лізинг.

УДК 336.77

Инвестиционное кредитование предприятий аграрного сектора / Коваль Л.Н. // Экономика АПК. – 2015. – № 1. – С. 35.

Раскрыты роль и значение инвестиционного кредита в развитии аграрного сектора экономики Украины. Анализируется состояние банковского кредитования сельскохозяйственных предприятий, определены тенденции этого процесса и раскрыты проблемы, сдерживающие активизацию кредитных механизмов в отрасли. Обоснованы основные направления совершенствования системы кредитного инвестирования аграрного производства отечественной экономики. Особая роль в этом процессе отводится государству. Утверждается, что перспективным направлением привлечения финансовых ресурсов в аграрную отрасль является земельная ипотека. Исследованы предпосылки и факторы развития системы ипотечного кредитования, разработаны концептуальные основы ее формирования в аграрном производстве и намечены пути совершенствования организационного обеспечения кредитования под залог земельных участков сельскохозяйственного назначения. Большое значение в активизации процессов привлечения финансовых ресурсов в аграрный сектор отводится кооперативным кредитным учреждениям и финансовому лизингу. Илл.: 2. Библиогр.: 24.

Ключевые слова: аграрный сектор, инвестиционное кредитование, банковский кредит, земельная ипотека, ипотечный банк, кооперативный банк, лизинг.

UDS 336.77

Investment lending to the agricultural sector / Koval L.M. // Ekonomika APK. – 2015. – № 1. – P. 35.

The role and importance of investment credit in the agricultural sector of Ukraine are considered. The state of bank lending to agricultural enterprises is analysed, the general trends and problems of this process that hinder the activation of leverage in the industry are defined. The basic directions for enhancement of credit investments into agrarian production of the domestic economy are outlined. The special role of the state in this process is particularly emphasised. It is stated that the promising direction of attracting financial resources in the agricultural sector is a land mortgage. The preconditions and factors of development of mortgage lending are studied, the conceptual foundations of its formation in agricultural production and ways of improving organizational support loans secured by agricultural land are defined. The agricultural sector cooperative credit institutions and financial leasing have considerable influence in activation of attracting financial resources. Figs.: 2. Refs.: 24.

Key words: agriculture, investment, loans, bank loans, land mortgage, mortgage bank, cooperative bank, leasing.

УДС 336.77 : 330.131.7 : 63

Risks in Bank Crediting of Agricultural Enterprises / Filimonova O.B. // *Ekonomika APK.* – 2015. – № 1. – P. 41.

The article deals with the problem of bank credit risk of agricultural enterprises. Scientific approaches to the nature of credit risk, methods for its determination and minimization are analyzed. The author determines such risk factors of bank crediting of agricultural enterprises: credit rating, the ratio of the credit amount and the borrower's equity, interest rate and credit term. It is proposed to determine credit rating of agricultural enterprises as integral index based on the factors prerequisites, intensification and efficiency of production, and financial conditions. Suggestions on modeling risk of bank crediting of agricultural enterprises based on the methods correlation and regression analysis are developed. Approbation is based on statistical data of the typical agricultural enterprises of Mykolayiv region for 2001–2013 pp. Table.: 1. Figs.: 1. Refs.: 15.

Key words: bank crediting, credit risk, credit rating modeling of credit risk, regression models, distributive-lag model, agricultural enterprises.

УДК 336.77 : 330.131.7 : 63

Ризики у банківському кредитуванні сільськогосподарських підприємств / Філімонова О.Б. // *Економіка АПК.* – 2015. – № 1. – С. 41.

Досліджено проблематику ризику банківського кредитування сільськогосподарських підприємств. Проаналізовано наукові підходи щодо сутності кредитного ризику, методів його визначення та мінімізації. Наведено фактори формування ризику банківського кредитування сільськогосподарських підприємств: кредитний рейтинг, співвідношення суми кредиту і власного капіталу позичальника, відсоткова ставка та строк кредиту. Запропоновано для врахування галузевих особливостей сільськогосподарських підприємств визначати їхній кредитний рейтинг як інтегральний показник на основі факторів передумов, інтенсифікації й ефективності виробництва, а також фінансового стану підприємства. Розроблено пропозиції щодо моделювання ризику банківського кредитування сільськогосподарських підприємств на основі методів кореляційно-регресійного аналізу. Апробацію здійснено за статистичними даними типових для Миколаївської області сільськогосподарських підприємств протягом 2001–2013 рр. Табл.: 1. Рис.: 1. Бібліогр.: 15.

Ключові слова: банківське кредитування, кредитний ризик, кредитний рейтинг, моделювання кредитного ризику, регресійні моделі, дистрибутивно-лагові моделі, сільськогосподарські підприємства.

УДК 336.77 : 330.131.7 : 63

Риски в банковском кредитовании сельскохозяйственных предприятий / Филимонова Е.Б. // *Экономика АПК.* – 2015. – № 1. – С. 41.

Исследована проблематика рисков банковского кредитования сельскохозяйственных предприятий. Проанализированы научные подходы к сущности кредитного риска, методы его определения и минимизации. Приведены факторы формирования риска банковского кредитования сельскохозяйственных предприятий: кредитный рейтинг, соотношение суммы кредита и собственного капитала заемщика, процентная ставка и срок кредита. Предложено для учета отраслевых особенностей сельскохозяйственных предприятий определять их кредитный рейтинг как интегральный показатель на основе факторов предпосылок, интенсификации и эффективности производства, а также финансового состояния предприятия. Разработаны предложения по моделированию риска банковского кредитования сельскохозяйственных предприятий на основе методов корреляционно-регрессионного анализа. Апробация проведена по статистическим данным типовых для Николаевской области сельскохозяйственных предприятий за 2001–2013 гг. Табл.: 1. Илл.: 1. Библиогр.: 15.

Ключевые слова: банковское кредитование, кредитный риск, кредитный рейтинг, моделирование кредитного риска, регрессионные модели, дистрибутивно-лаговые модели, сельскохозяйственные предприятия.

УДК 336.763.31(045)

Оптимізація нормативного регулювання використання аграрних розписок / Сьомченков О.А.
// Економіка АПК. – 2015. – № 1. – С. 46.

Розглянуто проблеми запровадження в обіг аграрних розписок в Україні, які сприятимуть нарощуванню обсягів кредитного фінансування сільськогосподарського виробництва. Обґрунтовано важливу роль інструментів в оптимізації відносин у межах «маркетингових ланцюгів». Визначено основні платежі в процесі випуску розписок та опрацьовано структуру вартості ресурсів, що залучаються під них. Аргументовано необхідність удосконалення нормативної бази функціонування аграрних розписок, визначено напрями підвищення рівня інформаційного забезпечення усіх сторін, задіяних у випуску й обігу інструментів. У процесі виявлення проблем і розробки рекомендацій використовувався досвід функціонування бразильських сільськогосподарських бонів (CPR), які, за твердженням авторів законопроекту «Про аграрні розписки», було покладено в основу вітчизняних інструментів. Рис.: 1. Бібліогр.: 15.

Ключові слова: аграрні розписки, сільськогосподарські бони (CPR), фінансові інструменти, сільськогосподарські виробники, кредитор, боржник, застава майбутнього врожаю.

УДК 336.763.31(045)

Оптимизация нормативного регулирования использования аграрных расписок / Сёмченков А.А. // Экономика АПК. – 2015. – № 1. – С. 46.

Рассмотрены проблемы введения в обращение аграрных расписок в Украине, которые будут способствовать наращиванию объемов кредитного финансирования сельскохозяйственного производства. Обоснована важная роль инструментов в оптимизации отношений в рамках «маркетинговых цепей». Определены основные платежи в процессе выпуска расписок и исследована структура стоимости ресурсов, привлекаемых под них. Аргументирована необходимость совершенствования нормативной базы функционирования аграрных расписок, определены направления повышения уровня информационного обеспечения субъектов, задействованных в выпуске и обращении инструментов. В процессе выявления проблем и разработки рекомендаций использовался опыт функционирования бразильских сельскохозяйственных бонов (CPR), которые, по утверждению авторов законопроекта «Об аграрных расписках», положены в основу отечественных инструментов. Илл.: 1. Библиогр.: 15.

Ключевые слова: аграрные расписки, сельскохозяйственные боны (CPR), финансовые инструменты, сельскохозяйственные производители, кредитор, должник, залог будущего урожая.

UDS 336.763.31(045)

Creating conditions for optimisation of the regulatory framework of using agrarian vouchers / Siomchenkov O.A. // Ekonomika APK. – 2015. – № 1. – P. 46.

Issues related to the introduction of agrarian vouchers in Ukraine, which can facilitate increasing the scope of credit financing of agricultural production are considered in the article. Grounded is the essential role of the tools of optimising relationships within “marketing chains.” Major payments involved in the process of issuing vouchers are defined; the structure of value of resources involved is studied. The author argues the necessity of improving the regulatory framework of agrarian vouchers functioning and also defines ways of increasing informational support of entities involved in the issuing and circulating of the tools. The practice of functioning of Brazilian Cedula de Produto Rural (CPR), which according to authors of the bill “On Agrarian Vouchers” have been assumed as the basis for the national tools, is taken into account while identifying problems and working out relevant recommendations. Figs.: 1. Refs.: 15.

Key words: agrarian vouchers, Cedula de Produto Rural (CPR), financial instruments, agricultural producers, lender, debtor, pledge of future crop.

УДК 330.012.33:338.24.021.8

Сільські громади та адміністративно-територіальні реформи / Дієсперов В.С. // Економіка АПК. – 2015. – № 1. – С. 56.

Розроблено й узагальнено матеріали опитування сільських рад Кагарлицького району Київської області з питань реформування місцевого самоврядування. Аналізуються природні, трудові, матеріальні, фінансові ресурси громад, можливості їх поповнення і раціонального використання. Розглядаються відносини сільрад з підприємствами й організаціями на їхніх територіях. Обґрунтовується необхідність забезпечити при здійсненні реформи таких вимог: передача громадам усієї території нинішніх сільрад, добровільність об'єднання, підзвітність підприємств і організацій громадам з питань використання природних і людських ресурсів, обов'язковість соціальних договорів з великими землекористувачами. Бібліогр.: 7.

Ключові слова: громада, сільські території, комунальна власність, домогосподарства, місцеві бюджети.

УДК 330.012.33:338.24.021.8

Сельские общины и административно-территориальные реформы / Диесперов В.С. // Экономика АПК. – 2015. – № 1. – С. 56.

Разработаны и обобщены материалы опроса сельских советов Кагарлыкского района Киевской области по вопросам реформирования местного самоуправления. Анализируются природные, трудовые, материальные, финансовые ресурсы громад, возможности их пополнения и рационального использования. Рассматриваются отношения сельсоветов с предприятиями и организациями на их территориях. Обосновывается необходимость обеспечить при осуществлении реформы такие требования: передача громадам всей территории нынешних сельсоветов, добровольность объединения, подотчетность предприятий и организаций громадам в вопросах использования природных и человеческих ресурсов, обязательность социальных договоров с крупными землепользователями. Библиогр.: 7.

Ключевые слова: громада, сельские территории, коммунальная собственность, домохозяйства, местные бюджеты.

UDS 330.012.33:338.24.021.8

Rural communities facing administrative and territorial reforms / Diesperov V.S. // Ekonomika APK. – 2015. – № 1. – P. 56.

The article covers the materials of the questionnaire on reformation of local self-government designed for the villiage councils of the Kaharlyk district of Kyiv region. Within the focus there are natural, labour, material, financial resources, ways of renewal and rational use of them. The relations of the villiage council, enterprises and organiosations on their territories. The author substantiates the necessity to meet such requirements as transfer of all territories of the villiage councils to the communities, willful nature of union, accountability on matters of use of natural and human resources of enterprises and organisatoinis to the communities, obligatory formation of social agreements with big lanusers. Refs.: 7.

Key words: community, rural territories, communal property, households, local budgets.

УДК 332.14

Індексний метод в оцінці рівня благоустрою сільських територій / Залізко В.Д. // Економіка АПК. – 2015. – № 1. – С. 64.

Розроблено методичне забезпечення для диференційованого оцінювання рівня благоустрою сільських територій на регіональному рівні. Систематизовано оптимальний набір індикаторів, які дадуть можливість точніше диференціювати регіони України за рівнем їх благоустрою, через призму якості житлових умов сільського населення. На основі офіційних статистичних даних наведено практичні розрахунки щодо ранжування регіонів України відповідно до благоустрою сільських територій і виявлені незмінні регіони – лідери, в яких слід переймати досвід, та регіони – аутсайтери, яким потрібна термінова державна підтримка. На основі запропонованого підходу рекомендовано побудувати

удосконалену систему моніторингу якості благоустрою з метою диференціації державної підтримки соціальної сфери сільських територій України, що матиме позитивний соціально-економічний ефект і сприятиме розвитку сільських територій. Табл.: 1. Рис.: 4. Бібліогр.: 15.

Ключові слова: благоустрій, сільська територія, індикатор, системний аналіз, ранжування, соціально-економічний розвиток.

УДК 332.14

Индексный метод в оценке уровня благоустройства сельских территорий / Зализко В.Д. // Экономика АПК. – 2015. – № 1. – С. 64.

Разработано методическое обеспечение для дифференцированного оценивания уровня благоустройства сельских территорий на региональном уровне. Систематизирован оптимальный набор индикаторов, которые дадут возможность более точно дифференцировать регионы Украины по уровню их благоустройства через призму качества жилищных условий сельского населения. На основе официальных статистических данных приведены практические расчеты по ранжированию регионов Украины в соответствии с благоустройством сельских территорий и выявлены неизменные регионы-лидеры, в которых нужно перенимать опыт, и регионы-аутсайдеры, которым требуется срочная государственная поддержка. На основе предложенного подхода рекомендовано построить усовершенствованную систему мониторинга качества благоустройства с целью дифференциации государственной поддержки социальной сферы сельских территорий Украины, что окажет положительный социально-экономический эффект и будет способствовать развитию сельских территорий. Табл.: 1. Илл.: 4. Библиогр.: 15.

Ключевые слова: благоустройство, сельская территория, индикатор, системный анализ, ранжирование, социально-экономическое развитие.

UDS 332.14

The methods of application of the index method for assessment of beautification of rural territories at the regional level / Zalizko V.D. // Ekonomika APK. – 2015. – № 1. – P. 64.

The article presents the methodological support for differentiated evaluation of of beautification of rural territories at the regional level. The optimal set of indicators that will more accurately differentiate regions of Ukraine in terms of their accomplishment is systematised, due to the quality of living conditions of the rural population.

The article provides practical calculations for ranking the regions of Ukraine in accordance with the improvement beautification of rural territories based on the official statistics data. Due to these calculations there were found permanently leading regions and regions-outside that require urgent governmental support. This approach was proposed to build an improved system of monitoring the quality improvement to differentiate state support for social services in rural areas of Ukraine, which will have a positive socio-economic impact and contribute to the development of rural rural territories. Table.: 1. Figs.: 4. Refs.: 15.

Key words: beautification, rural territories, indicator, system analysis, ranking, social and economic development.

**ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ**

**INNOVATIVE ACTIVITY AND
INTELLECTUAL CAPITAL**

УДК 330.341.1:346

Методологічні засади створення та ефективного функціонування інноваційних технологічних кластерів / Мазнів Г.Є. // Економіка АПК. – 2015. – № 1. – С. 70.

Метою дослідження є узагальнення та розвиток методологічних засад формування інноваційних технологічних кластерів в агропромисловому виробництві, визначення можливостей адаптації їх до умов вітчизняної економіки для забезпечення випереджального економічного зростання на основі використання інноваційних технологій. Розглянуто підходи щодо трактування поняття «кластер». Встановлено, що теорія кластерів у сучасних умовах розвивається, спираючись не лише на теорію конкурентних переваг, але й використовуючи надбання синергетики, логістики, гомеостатики та інших наукових концепцій. На підставі узагальнення літературних джерел, накопиченого досвіду і власних досліджень, виходячи із системно-синергетичних позицій і використовуючи логістичний підхід, запропонована авторська трактовка дефініції інноваційного технологічного кластера в АПВ.

Розроблено алгоритмічну модель створення й ефективного функціонування інноваційних технологічних кластерів. Запропоновано заходи з активізації інноваційних процесів використанням кластерних моделей. Рис.: 1. Бібліогр.: 46.

Ключові слова: кластер, конкуренція, конкурентоспроможність, інновації, бізнес-процес, ефективність.

УДК 330.341.1:346

Методологические основы создания и эффективного функционирования инновационных технологических кластеров / Мазнев Г.Е. // Экономика АПК. – 2015. – № 1. – С. 70.

Целью исследования является обобщение и развитие методологических основ формирования инновационных технологических кластеров в агропромышленном производстве, определение возможностей адаптации их к условиям отечественной экономики для обеспечения опережающего экономического роста на основе использования инновационных технологий. Рассмотрены подходы относительно трактовки понятия «кластер». Установлено, что теория кластеров в современных условиях развивается, опираясь не только на теорию конкурентных преимуществ, но и используя достижения синергетики, логистики, гомеостатики и других научных концепций. На основании обобщения литературных источников, накопленного опыта и собственных исследований, исходя из системно-синергетических позиций и используя логистический подход, предложена авторская трактовка дефиниции инновационного технологического кластера в АПП.

Разработана алгоритмическая модель создания и эффективного функционирования инновационных технологических кластеров. Предложены мероприятия по активизации инновационных процессов путем использования кластерных моделей. Илл.: 1. Библиогр.: 46.

Ключевые слова: кластер, конкуренция, конкурентоспособность, инновации, бизнес-процесс, эффективность.

UDS 330.341.1:346

Methodological principles of creation and effective functioning of innovative technological clusters / Maznev H.E. // Ekonomika APK. – 2015. – № 1. – P. 70.

A research purpose is generalization and development of methodological principles of forming of innovative technological clusters in an agro-industrial production, determination of possibilities of adaptation them to the terms of domestic economy for providing of the LED economy growing on the basis of the use of innovative technologies. Approaches are considered in relation to interpretation of concept «cluster». It is set that the theory of clusters develops in modern terms, leaning not only against the theory of competitive edges but also using property of synergy, logistic, homeostatics and other scientific conceptions. On the basis of generalization of literary sources, accumulated experience and own researches, going out from system-synergetic positions and using logistic approach, offered author interpretation of definition of innovative technological cluster in agrarian sector.

The algorithmic model of creation and effective functioning of innovative technological clusters is developed. Measures are offered on activation of innovative processes by the use of cluster models. Figs.: 1. Refs.: 46.

Key words: cluster, competition, competitiveness, innovations, business process, efficiency.

УДК 005.35

Теоретичні засади та практичні напрями формування корпоративної соціальної відповідальності аграрних і харчових підприємств / Ігнатенко М.М. // Економіка АПК. – 2015. – № 1. – С. 78.

Досліджуються теоретичні засади визначення сутності, напрямів, форм та обсягів корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) аграрних і харчових підприємств. Обґрунтовано поняття внутрішньої та зовнішньої корпоративної соціальної відповідальності як її основні види. Окреслено роль корпоративної соціальної відповідальності у формуванні нового підходу до оцінки діяльності компаній в українському бізнес-середовищі. Дано якісну й кількісну характеристику, визначено основні тенденції сучасного етапу формування, становлення та розвитку вітчизняної моделі корпоративної соціальної відповідальності.

Представлено результати авторського дослідження напрямів корпоративної соціальної відповідальності вітчизняного агробізнесу, що уможливають окреслити основні тенденції їх розвитку і застосування у формуванні конкурентоспроможного національного господарства, забезпечення сталого розвитку суспільної життєдіяльності у цілому. Бібліогр.: 16.

Ключові слова: корпоративна соціальна відповідальність, аграрні та харчові підприємства, агрохолдинги, механізми, форми, напрями, моделі, конкурентоспроможність, сталий розвиток, особистісне зростання, управління.

УДК 005.35

Теоретические основы и практические направления формирования корпоративной социальной ответственности аграрных и пищевых предприятий / Игнатенко Н.Н. // Экономика АПК. – 2015. – № 1. – С. 78.

Исследуются теоретические основы определения сущности, направлений, форм и объемов корпоративной социальной ответственности (КСО) аграрных и пищевых предприятий. Обоснованы понятия внутренней и внешней корпоративной социальной ответственности как ее основные виды. Очерчена роль корпоративной социальной ответственности в формировании нового подхода к оценке деятельности компаний в украинской бизнес-среде. Дано качественную и количественную характеристику, определены основные тенденции современного этапа формирования, становления и развития отечественной модели корпоративной социальной ответственности.

Представлены результаты авторского исследования направлений корпоративной социальной ответственности отечественного агробізнеса, что дает возможность очертить основные тенденции их развития и применения в формировании конкурентоспособного национального хозяйства, обеспечения устойчивого развития общественной жизнедеятельности в целом. Библиогр.: 16.

Ключевые слова: корпоративная социальная ответственность, аграрные и пищевые предприятия, агрохолдинги, механизмы, формы, направления, модели, конкурентоспособность, устойчивое развитие, личностный рост, управление.

UDS 005.35

Theoretical foundations and practical directions for the formation of corporate social responsibility of agricultural and food enterprises / Ihnatenko M.M. // Ekonomika APK. – 2015. – № 1. – P. 78.

The theoretical basis for determining the entity, directions, forms and volumes of corporate social responsibility (CSR) agricultural and food enterprises is outlined. The article substantiates the concepts of internal and external corporate social responsibility as their main types. There was outlined the role of corporate social responsibility in shaping of a new approach to the evaluation of companies in the Ukrainian business environment. The qualitative and quantitative characteristics are studied, the main trends of the modern stage of the formation and development of the national model of corporate social responsibility are defined.

The article presents the results of author's research areas of corporate social responsibility in domestic agribusiness that allow to outline the main trends of their development and application in the formation of a competitive national economy, the sustainable development of social life in general. Refs.: 16.

Key words: corporate social responsibility, agricultural and food industries, agricultural holdings, mechanisms, forms, directions, models, competitiveness, sustainable development, personal development, management.

УДК 631.145:339.137:338.439.5 (476+100)

Актуальные проблемы повышения эффективности функционирования АПК Беларуси в условиях обострения конкуренции на мировом продовольственном рынке / Сайганов А.С. // Экономика АПК. – 2015. – № 1. – С. 84.

Раскрыты особенности крупномасштабной модернизации материально-технической базы аграрной отрасли, осуществляемой в рамках реализации государственных программ развития сельского хозяйства на основе финансовой поддержки государством хозяйствующих субъектов, занятых в национальном аг-

ропродовольственном комплексе. Важная роль в этом процессе отведена мерам по совершенствованию производственной и социальной инфраструктуры сельского хозяйства, включая создание разветвленной сети агрогородков, которые обеспечат существенное повышение степени удовлетворения потребностей сельского населения в жилищно-коммунальных, образовательных, медицинских и культурных услугах. Обоснована необходимость резкого повышения экономической эффективности и конкурентоспособности сельскохозяйственного и всего агропромышленного производства за счет поэтапного перехода к свободным ценам; скорейшего снижения ставок банковских процентов на кредиты, выдаваемые сельхозпроизводителям, до уровня, обеспечивающего экономическую целесообразность их использования для восполнения недостатка собственных инвестиционных ресурсов и оборотных средств; углубления специализации сельского хозяйства, которую необходимо рассматривать прежде всего под углом зрения формирования конкурентоспособного на мировом рынке ядра будущего национального агропромышленного комплекса; дальнейшей модернизации перерабатывающей промышленности; наращивания объемов и обеспечения надлежащей эффективности внешнеторговой деятельности; совершенствования институциональных преобразований и развития имущественных отношений. Табл.: 2. Библиогр.: 2.

Ключевые слова: модернизация, инфраструктура, специализация, инвестиционные ресурсы, конкуренция, продовольственный рынок.

УДК 631.145:339.137:338.439.5 (476+100)

Актуальні проблеми підвищення ефективності функціонування АПК Білорусі в умовах загострення конкуренції на світовому продовольчому ринку / Сайганов А.С. // Економіка АПК. – 2015. – № 1. – С. 84.

Розкрито особливості великомасштабної модернізації матеріально-технічної бази аграрної галузі, здійснюваної в рамках реалізації державних програм розвитку сільського господарства на основі фінансової підтримки державою господарюючих суб'єктів, зайнятих у національному агропродовольчому комплексі. Важлива роль у цьому процесі відведена заходам щодо вдосконалення виробничої та соціальної інфраструктури сільського господарства, включаючи створення розгалуженої мережі агромістечок, які забезпечать істотне підвищення ступеня задоволення потреб сільського населення в житлово-комунальних, освітніх, медичних та культурних послугах. Обґрунтовано необхідність різкого підвищення економічної ефективності та конкурентоспроможності сільськогосподарського і всього агропромислового виробництва за рахунок поетапного переходу до вільних цін; якнайшвидшого зниження ставок банківських відсотків на кредити, що видаються сільгоспвиробникам, до рівня, що забезпечує економічну доцільність їх використання для поповнення нестачі власних інвестиційних ресурсів і обігових коштів; поглиблення спеціалізації сільського господарства, яку необхідно розглядати, насамперед, під кутом зору формування конкурентоспроможного на світовому ринку ядра майбутнього національного агропромислового комплексу; подальшої модернізації переробної промисловості; нарощування обсягів і забезпечення належної ефективності зовнішньоторговельної діяльності; вдосконалення інституційних перетворень і розвитку майнових відносин. Табл.: 2. Бібліогр.: 2.

Ключові слова: модернізація, інфраструктура, спеціалізація, інвестиційні ресурси, конкуренція, продовольчий ринок.

UDS 631.145:339.137:338.439.5 (476+100)

The topical problems of the augmentation of the efficiency level of the AIC of Belarus within the framework of acute competition on the global food market / Saihanov A.S. // Ekonomika APK. – 2015. – № 1. – P. 84.

The article covers the specifics of the large-scale modernisation of the material and technical base of the agrarian brunch, which takes place within the framework of enforcement of state programmes for agricultural development based on the state funding for business entities engaged in the agro-industrial complex. The essential role in this process is deligated to the enhancement of the food and social infrastructure of agriculture, including creation of the wide net of agrarian centers ('agrarian towns') that will provide considerable augmentation of satisfaction of needs in the spheres of housing and communal services, education, medicine, culture. The article substantiates the acute necessity for increase of levels of economic efficiency and competitivenss of all agricultural and agro-industrial production, based on the gradual transfer to free prices; it is emphasised that it is essenital to reduce the credit interest rates for agrarian producers to the level, economically reasonable for renewal of their investment resources and circulating assets. The

article stresses the importance of such matters as deepening of the specialisation of agriculture in order to form cornel of future national agro-industrial complex that will be competitive and ready to meet the challenges of the global market; further modernisation of the processing industry; increase of volumes and efficiency of the foreign trade activity; enhancement of institutional changes and developmet of property relations. Tabl.: 2. Refs.: 2.

Key words: modernisation, infrastructure, specialisation, investment resources, competition, food market.

УДК 631.1:330(470)

Агропромышленный комплекс России в условиях формирования Евразийского экономического союза и членства в ВТО / Алтухов А.И. // Экономика АПК. – 2015. – № 1. – С. 88.

Проведен анализ развития аграрно-промышленного комплекса Российской Федерации как основы обеспечения ее продовольственной независимости в условиях формирования Евразийского экономического союза и членства в ВТО.

Россия много лет является крупным мировым нетто-импортером продовольствия в основном вследствие несостоятельности АПК обеспечить продовольственную независимость. Одной из основных причин, сдерживающих решение данной проблемы, является усиление политической напряженности и мирового продовольственного кризиса, значительное место принадлежит неэквивалентному соотношению цен реализации продукции промышленности и сельского хозяйства.

Раскрыты пути решения проблем обеспечения продовольственной независимости страны, в частности основных направлений обеспечения коллективной продовольственной безопасности, возможности реализации согласованной аграрной политики Евразийского экономического союза, основным принципом функционирования которого является синергетический эффект, позволяющий одновременно обеспечить уровень динамического развития Союза и каждой страны в отдельности. Табл.: 2. Илл.: 1.

Ключевые слова: аграрная экономика, аграрно-промышленный комплекс, интеграция, продовольственная независимость, Евразийский экономический союз, Всемирная торговая организация.

УДК 631.1:330(470)

Агропромисловий комплекс Росії в умовах формування Євразійського економічного союзу і членства в СОТ / Алтухов А.І. // Економіка АПК. – 2015. – № 1. – С. 88.

Проведено аналіз розвитку аграрно-промислового комплексу Російської Федерації як основи забезпечення її продовольчої незалежності в умовах формування Євразійського економічного союзу і членства в СОТ.

Росія багато років є великим світовим нетто-імпортером продовольства в основному через неспроможність АПК забезпечити продовольчу незалежність. Однією з основних причин, що стримує розв'язання даної проблеми, є посилення політичної напруги й світової продовольчої кризи, значне місце належить нееквівалентному співвідношенню цін на реалізацію продукції промисловості та сільського господарства

Розкрито шляхи розв'язання проблем забезпечення продовольчої незалежності країни, зокрема основних напрямів забезпечення колективної продовольчої безпеки, можливості реалізації узгодженої аграрної політики Євразійського економічного союзу, основним принципом функціонування якого є синергетичний ефект, що дає змогу одночасно забезпечити рівень динамічного розвитку Союзу й кожної країни окремо. Табл.: 2. Рис.: 1.

Ключові слова: аграрна економіка, аграрно-промисловий комплекс, інтеграція, продовольча незалежність, Євразійський економічний союз, Світова організація торгівлі.

UDS 631.1:330(470)

Agro-industrial complex of Russia within the framework of formation of the Eurasian Economic Union (EEU) and the WTO membership / Altuhov A.I. // Ekonomika APK. – 2015. – № 1. – P. 88.

The article analyses the development of the agro-industrial complex of the Russian Federation as the foundation for its food independence within the framework of formation of the Eurasian Economic Union (EEU) and the WTO membership.

For many years Russia has been a large-scale world food netto-importer primarily as a result of the disability of its AIC to ensure food independence. One of the major causes that blocks the process of solving this problem is augmentation of political tension and world food crisis as well as price nonequivalence in industry and agriculture.

The guidelines for formation and enforcement of food security of the country are suggested, particularly the key spheres that ensure the collective food security, and the implementation of the agreed policy of the Eurasian Economic Union (EEU); the basic principle of this policy is synergetic effect that makes it possible to boost the level of dynamic sustainable development of the Union and of every country-member of it simultaneously. Tabl.: 2. Figs.: 1.

Key words: agrarian economy, agro-industrial complex, integration, food independence, the Eurasian Economic Union (EEU), the world Trade Organisation.

НАУКОВА ДИСКУСІЯ

SCIENTIFIC DISCUSSION

УДК 631.001.2:330

Сучасні вимоги до інструментарію аграрної економічної науки та практики / Хорунжий М.Й.
// Економіка АПК. – 2015. – № 1. – С. 96.

Ринкові трансформації в аграрній економіці потребують опрацювання науково обґрунтованого інструментарію, який став би важливою і фундаментальною основою подальшого розвитку аграрної економічної науки та практики.

Викладено конкретні пропозиції щодо умов, порядку й механізму розробки та імплементації такого інструментарію. Щоб інструментарій став надійним помічником, потрібна класифікація відібраних і нововведених понять та категорій (показників) за їхнім цільовим призначенням, умовами й місцем використання, виходячи зі смислового і спорідненого зв'язку. Важливо також визначити його внутрішню ієрархію на основі адаптивності до кінцевого призначення. Бібліогр.: 12.

Ключові слова: інструментарій, практика, тезаурус, теорія, категорійний апарат, аграрна наука.

УДК 631.001.2:330

Современные требования к инструментарию аграрной экономической науки и практики / Хорунжий Н.И.
// Экономика АПК. – 2015. – № 1. – С. 96.

Рыночные трансформации в аграрной экономике требуют разработки научно обоснованного инструментария, который стал бы важнейшей и фундаментальной основой дальнейшего развития аграрной экономической науки и практики.

Изложены конкретные предложения условий, порядка и механизма разработки, а также имплементации такого инструментария. В целях разработки и внедрения инструментария важно придать ему современное полное толкование, а также осуществить необходимую классификацию отобранных понятий, категорий и показателей, исходя из их целевого назначения и внутренней иерархической структуры. Библиогр.: 12.

Ключевые слова: инструментарий, практика, тезаурус, теория, категориальный аппарат, аграрная наука.

UDS 631.001.2:330

Modern requirements for the instruments of agricultural economics and practice / Khorunzhiy M.Y.
// Ekonomika APK. – 2015. – № 1. – P. 96.

Market transformations in agricultural economics require processing of scientifically proved instruments, which would become an important and fundamental basis for the further development of agricultural economics and practice.

The article represents the particular proposals concerning conditions, procedure and mechanism of the development and implementation of such instruments. Refs.: 12.

Key words: Instruments, practice, thesaurus, theory, key categories, agrarian science.

УДК 631.162:338.3:636

Удосконалення методики планування й обліку в галузі скотарства / Сас О.О. // Економіка АПК. – 2015. – № 1. – С. 106.

Досліджено тенденції показників скотарства України та проблемні аспекти функціонування аграрних підприємств галузі. Окреслено концептуальні розбіжності підходів щодо виробництва продукції скотарства у господарствах населення та підприємствах. Проаналізовано існуючу методику планування й обліку в галузі скотарства з метою виявлення її „вузьких” місця для контролю та управління виробничим процесом, розроблено адаптовані до ринкової економіки, виробничого процесу й реалій функціонування аграрних підприємств рекомендації щодо вдосконалення цієї методики. Рекомендації обґрунтовано, виходячи з технології виробництва основних продуктів скотарства та їх кінцевого використання. З метою підвищення контролю за ефективністю виробництва рекомендується застосувати систему КРІ. Наведено ряд показників, що мають використовуватися в системі: річний надій у базисі на фуражну корову з урахуванням первісток, що перевіряються, середня прижиттєва продуктивність, а також проблемний з погляду управління показник – рівень вибракування. Табл.: 2. Бібліогр.: 14.

Ключові слова: методика калькуляції витрат, скотарство, молоко, приплід, м'ясо, молодняк, корми, середня прижиттєва продуктивність.

УДК 631.162:338.3:636

Усовершенствование методики планирования и учета в отрасли скотоводства / Сас А.А. // Экономика АПК. – 2015. – № 1. – С. 106.

Исследованы тенденции показателей скотоводства Украины и проблемные аспекты функционирования аграрных предприятий отрасли. Определены концептуальные разногласия подходов по производству продукции скотоводства в хозяйствах населения и предприятиях. Проанализирована существующая методика планирования и учета отрасли скотоводства с целью выявления ее «узких» мест для контроля и управления производственным процессом, разработаны адаптированные к рыночной экономике, производственному процессу и реалиям функционирования аграрных предприятий рекомендации по совершенствованию методики. Рекомендации обосновано исходя из технологии производства основных продуктов животноводства и их конечного использования. С целью повышения контроля за эффективностью производства рекомендуется применять систему КРИ. Приведен ряд показателей, которые должны использоваться в системе: годовой надой в базисе на фуражную корову с учетом проверяемых первотелок, средняя прижизненная производительность, а также проблемный с точки зрения управления показатель – уровень выбраковки. Табл.: 2 Библиогр.: 14.

Ключевые слова: методика калькуляции затрат, скотоводство, молоко, приплод, мясо, молодняк, корма, средняя прижизненная продуктивность.

UDS 631.162:338.3:636

Methods of accounting planning in the sphere of livestock breeding / Sas O.O. // Ekonomika APK. – 2015. – № 1. – P. 106.

The article studies the trends of operating activities of livestock breeding in Ukraine and functional problems of agrarian enterprises. The outline of conceptual differences in livestock breeding in private households and on enterprises is presented. The existing methods for accounting planning in the livestock-breeding branch are analyzed in order to define the bottlenecks for production control and management. The guidelines for efficient use of these methods, adapted to the market economy, production process and the specifics of agrarian business activity are worked out. The substantiation for the guidelines is based on the technology of production of basic livestock products and the final use of them. It is suggested to use the KPI system for enhancement of production efficiency control. A set of factors that should be used in the system is suggested: annual milk yield per one milk cow, including calvers, average live productiveness, culling rate. Tabl.: 2. Refs.: 14.

Key words: methods of cost calculation, livestock breeding, milk, animal yield, meat, young stock, feedstuff, average live productiveness.

УДК 65.012.32:658.114.3

Бизнес-процеси та ефективність діяльності підприємств хлібопекарської галузі регіону / Грибан С.В. // Економіка АПК. – 2015. – № 1. – С. 113.

Перед підприємствами хлібопекарської галузі постійно стоїть двояке завдання: досягти бажаного рівня прибутковості та не допустити суттєвого зростання цін на основні види хліба і хлібобулочної продукції. За допомогою бізнес-процесу «Облік» проаналізовано ефективність операційної діяльності підприємств хлібопекарської галузі, а саме таких бізнес-процесів, як «виробництво», «кадри», «менеджмент», «закупки», «логістика». Важливе значення тут відіграють фінансові коефіцієнти, які одночасно відображають цілі бізнесу та його стандарти, уможливають оцінити як поточний стан, так і довгострокові стратегії підприємства, забезпечують менеджера інформацією про найважливіші аспекти діяльності підприємств, що потребують оперативного втручання. Табл.: 9. Рис.: 1. Бібліогр.: 17.

Ключові слова: бізнес-процеси, реінжиніринг, хлібопекарська галузь, ефективність, капітал, дохід, прибутковість, фінансовий результат, оборотність, активи.

УДК 65.012.32:658.114.3

Бизнес-процессы и эффективность деятельности предприятий хлебопекарской отрасли региона / Грибан С.В. // Экономика АПК. – 2015. – № 1. – С. 113.

Перед предприятиями хлебопекарской отрасли постоянно стоит двоякое задание: достичь желаемого уровня прибыльности и не допустить существенного роста цен на основные виды хлеба и хлебобулочной продукции. С помощью бизнес-процесса "Учет" проанализирована эффективность операционной деятельности предприятий хлебопекарской отрасли, а именно таких бизнес-процессов, как "производство", "кадры", "менеджмент", "закупки", "логистика". Важное значение здесь играют финансовые коэффициенты, которые одновременно отображают цели бизнеса и его стандарты, дают возможность оценить как текущее состояние, так и долгосрочные стратегии предприятия, обеспечивают менеджера информацией о важнейших аспектах деятельности предприятий, которые нуждаются в оперативном вмешательстве. Табл.: 9. Илл.: 1. Библиогр.: 17.

Ключевые слова: бизнес-процессы, реинжиниринг, хлебопекарная отрасль, эффективность, капитал, доход, прибыльность, финансовый результат, оборотность, активы.

UDS 65.012.32:658.114.3

Effectiveness of the business processes of the companies in the bakery industry of Zhytomyr region / Hryban S.V. // Ekonomika APK. – 2015. – № 1. – P. 113.

The enterprises of the bakery industry constantly have double mission: to attain the desirable level of profitability and to prevent a substantial price advance on the basic types of bread and bakery products. The author applies business process "Accounting" to analyze the effective operating performance of companies in the bakery industry, in particular such business processes as "production", "human resources", "management", "purchasing", "logistics". Important there are financial ratios, which simultaneously reflect the goals of the business and its standards, allow to assess the current status and long-term strategies of the enterprise, provide the Manager with information about the most important aspects of the business that require operational intervention. Tabl.: 9. Figs.: 1. Refs.: 17.

Key words: business processes, reengineering, bakery industry, effectiveness, capital, income, profitability, financial performance, turnover, assets.

УДК 339.137. 2:633

Інтенсифікація зерновиробництва як основний напрям підвищення конкурентоспроможності / Кузьменко І.В. // Економіка АПК. – 2015. – № 1. – С. 121.

Досліджено загальні тенденції виробництва зерна в Україні та в усіх категоріях господарств Київської області. Встановлено, що зростання рівня інтенсивності виробництва зерна повинно досягатися впровадженням інтенсивних технологій, обов'язковою умовою яких є використання сучасних високопродуктивних сортів і гібридів. Обґрунтовано, що прискорений розвиток інтенсифікації зерновиробництва має відбуватися на основі досягнення високого рівня ресурсного забезпечення високоінтенсивних моделей технологій вирощування зернових культур. Виходячи з економічної ситуації в Україні й особливостей ведення малого та середнього бізнесу в аграрному секторі, більшість невеликих і навіть середніх господарств нині об'єктивно не можуть забезпечувати високу конкурентоспроможність виробництва й розширене його відтворення. Основною причиною цього є неспроможність підприємств забезпечити фінансування обіговими коштами та своєчасно поновлювати основні засоби власними силами. Доведено, що для підвищення конкурентоспроможності зерна необхідне формування загальнодержавних й інвестиційних програм із залученням коштів державного та місцевих бюджетів. Табл.: 3. Бібліогр.: 13.

Ключові слова: конкурентоспроможність, зерновиробництво, інтенсифікація, аграрні підприємства, технології вирощування.

УДК 339.137. 2:633

Интенсификация зернопроизводства как основное направление повышения конкурентоспособности / Кузьменко И.В. // Экономика АПК. – 2015. – № 1. – С. 121.

Исследованы общие тенденции производства зерна в Украине и во всех категориях хозяйств Киевской области. Установлено, что повышение уровня интенсивности производства зерна должно достигаться внедрением интенсивных технологий, обязательным условием которых является использование современных высокопродуктивных сортов и гибридов. Обосновано, что ускорение развития интенсификации зернопроизводства должно осуществляться на основании достижения высокого уровня ресурсного обеспечения высокоинтенсивных моделей технологий выращивания зерновых культур. Исходя из экономической ситуации в Украине и особенностей ведения мелкого и среднего бизнеса в аграрном секторе, основная часть небольших и даже средних предприятий ныне объективно не сможет обеспечить высокую конкурентоспособность производства. Основной причиной этого является неспособность предприятий обеспечить финансирование оборотными средствами и своевременно обновлять основные средства собственными силами. Доказано, что для повышения конкурентоспособности зерна необходимо формирование общегосударственных инвестиционных программ по заёму средств с государственного и местных бюджетов. Табл.: 3. Библиогр.: 13.

Ключевые слова: конкурентоспособность, зернопроизводство, интенсификация, аграрные предприятия, технологии выращивания.

UDS 339.137. 2:633

Intensification of grain production – the main direction of achieving its high competitiveness / Kuzmenko I.V. // Ekonomika APK. – 2015. – № 1. – P. 121.

The article studies the general trends of grain production in Ukraine particularly on all categories of farms of Kyiv region. It was found that increase of the intensity level of grain production can be gained as a result of the introduction of intensive technologies with obligatory use of modern high-yielding varieties and hybrids. It is proved that the acceleration of the intensification of grain production should be based on achievement of high level of resource support of high-tech models of crops growing. Due to the current economic situation in Ukraine small and middle agrarian business entities are not able to ensure high level of production competitiveness. The major problem is that the enterprises are not able to ensure the working capital funding and to revive the fixed assets by themselves simultaneously. It is proved that in order to increase the competitiveness of grain it is necessary to form national investment programmes of state and local budget loans. Tabl.: 3. Refs.: 13.

Key words: competitiveness, grain production, intensification, agricultural enterprises, cultivation technology.

УДК 338.45:63.621.338.2

Оценка уровня конкурентоспособности тракторов отечественного и импортного производства / Мустафаева С.Р. // Экономика АПК. – 2015. – № 1. – С. 126.

Достичь уровень, соответствующий европейской экономике, Украина сможет лишь при трансформации деятельности отечественных производственных предприятий таким образом, чтобы они были способны конкурировать с известными мировыми компаниями. В связи с этим рассмотрены проблемы выпуска современной конкурентоспособной техники для сельского хозяйства. Проведен сравнительный анализ и оценка уровня конкурентоспособности существующих на рынке Украины образцов сельскохозяйственной техники как отечественного производства, так и импортного. Сформирован рейтинг конкурентоспособности по группам тягового класса выбранных для исследования образцов техники. Сформулированы необходимые направления дальнейшего развития предприятий сельскохозяйственного машиностроения, основывающиеся на разрешении ряда проблем, способствующих повышению качественных потребительских параметров выпускаемой техники. Илл.: 4. Библиогр.: 9.

Ключевые слова: сельскохозяйственное машиностроение, конкурентоспособность, факторы конкурентоспособности, интегральный индекс конкурентоспособности, рейтинговая оценка, направления экономического развития.

УДК 338.45:63.621.338.2

Оцінка рівня конкурентоспроможності тракторів вітчизняного та імпортного виробництва / Мустафаєва С. Р. // Економіка АПК. – 2015. – № 1. – С. 126.

Досягти рівень, відповідний європейській економіці, Україна зможе лише при трансформації діяльності вітчизняних виробничих підприємств таким чином, щоб вони були здатні конкурувати з відомими світовими компаніями. У зв'язку з цим розглянуто проблеми випуску сучасної конкурентоспроможної техніки для сільського господарства. Проведено порівняльний аналіз та оцінку рівня конкурентоспроможності існуючих на ринку України зразків сільськогосподарської техніки як вітчизняного виробництва, так й імпортного. Сформовано рейтинг конкурентоспроможності по групах тягового класу обраних для дослідження зразків техніки. Сформульовано необхідні напрями подальшого розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування, які ґрунтуються на розв'язанні проблем, що сприяє підвищенню якісних споживчих параметрів техніки, яку випускають. Рис.: 4. Бібліогр.: 9.

Ключові слова: сільськогосподарське машинобудування, конкурентоспроможність, чинники конкурентоспроможності, інтегральний індекс конкурентоспроможності, рейтингова оцінка, напрями економічного розвитку.

UDS 338.45:63.621.338.2

Comparative assessment of the competitiveness of tractors imported and domestic production / Mustafaieva S.R. // Ekonomika APK. – 2015. – № 1. – P. 126.

The Ukrainian economy would be able to meet the challenges of the European economy only in case of industrial transformation of the enterprises that would enable them to compete with companies that are leaders of the global economy. The article addresses the problems of production of competitive agricultural equipment and machinery. It presents the comparative analysis of the competitiveness level of the machinery produced in Ukraine and the machinery imported from abroad that is used on the Ukrainian market.

The author provides the competitiveness rate by the groups of traction class of the vehicles selected for the study. The article suggests the guidelines for further development of agricultural machinery enterprises, due to quality characteristics of their products. Figs.: 4. Refs.: 9.

Key words: agricultural machinery, competitiveness, factors of competitiveness, integrated competitiveness index, rating, the direction of economic development.

---

* * *